

31:23-40 – O sămânță nouă și un nou legământ pentru casa lui Israel**31:23-30 – Domnul va însămânța casa lui Israel cu o sămânță de oameni**

Versetul 26 ne descoperă faptul că Ieremia primise mesajul din cap.31, prima parte, în timpul somnului, în vis. E de înțeles de ce somnul îi fusese dulce. După ce primise atâtea mesaje pline de mânia divină și de crunta pedepsire a poporului, cum să nu fie binevenite aceste mesaje atât de luminoase care descriu vremea restaurării lui Iacov. Sufletul lui Ieremia este mângâiat prin aceste noi mesaje. În acele vremuri se va zice iarăși: *Domnul să te binecuvinteze locaș al neprihăririi, munte sfânt!* Cetatea Ierusalimului era pe vremea lui Ieremia curva curvelor, și pedepsirea ei avea să fie o pricină de groază pentru toate popoarele. Dar se anunță vremuri când Ierusalimul va fi din nou binecuvântat ca munte sfânt și locaș al neprihăririi. Deci nu e vorba doar de o restaurare fizică (aducerea înapoi în țară), ci de o restaurare spirituală, morală a poporului. Ierusalimul va fi iarăși un loc al sfințeniei și al dreptății care va fi copleșit de binecuvântarea prezenței divine. În cele din urmă, aducerea fizică înapoi în țară nu era un lucru atât de greu. Partea cea mai grea era vindecarea inimii împietrite și preacurvare a poporului. Aici este adevărata minune și slavă a răscumpărării lui Israel din robie. În acest context Domnul vine cu această promisiune ciudată, că în acele zile va însămânța casa lui Israel cu o sămânță de oameni și de dobitoace. La ce se referă? Se referă la faptul că după cum a vegheat să-i împuțineze printre popoare (*să-i smulgă, să-i taie, să-i dărâme*), acum va veghea să-i înmulțească printre popoare (*să-i zidească, să-i sădească*)? Tot ce este posibil. Mai ales că apare și însămânțarea turmelor. Și oamenii și turmele din Israel au fost împuținate din pricina pedepsei Domnului. Au ajuns așa de puțini că era să li se șteargă sămânța din istorie. Dar acum Domnul va veghea asupra seminței lor. Atât oamenii cât și turmele se vor înmulți și vor prospera. Dar legat de sămânța de oameni se are în vedere și o componentă spirituală? Adică, promisiunea să nu aibă în vedere doar binecuvântarea fizică a seminței lui Iacov, ci și binecuvântarea spirituală a acesteia, după cum este scris în cartea Isaia:

1. *Ascultă acum, Iacove, robul Meu, Israele, pe care te-am ales!*

2. *Așa vorbește Domnul, care te-a făcut și întocmit, și care de la nașterea ta este sprijinul tău: „Nu te teme de nimic, robul Meu Iacov, Israelul Meu pe care l-am ales.*

3. *Căci voi turna ape peste pământul însetat și râuri, pe pământul uscat; voi turna Duhul Meu peste sămânța ta și binecuvântarea Mea, peste odraslele tale,*

4. *și vor răsări ca firele de iarbă între ape, ca sălciile lângă pâraiele de apă.*

5. *Unul va zice: „Eu sunt al Domnului!” Altul se va numi cu numele lui Iacov; iar altul va scrie cu mâna lui: „Al Domnului sunt!” și va fi cinstit cu numele lui Israel.*

(Isaia 44)

15. *Adevărul s-a făcut nevăzut, și cel ce se depărtează de rău este jefuit. Domnul vede cu privirea mâniaoasă că nu mai este nicio neprihănire.*

16. *El vede că nu este niciun om și Se miră că nimeni nu mijlocește. Atunci brațul Lui Îi vine în ajutor, și neprihănirea Lui Îl sprijină.*

17. *Se îmbracă cu neprihănire ca și cu o platoșă, Își pune pe cap coiful mântuirii; ia răzbunarea ca o haină și Se acoperă cu gelozia ca și cu o manta.*

18. *El va răsplăti fiecăruia după faptele lui, va da potrivnicilor Săi mânia, va întoarce la fel vrăjmașilor Săi și va da ostroavelor plata cuvenită!*

19. *Atunci se vor teme de Numele Domnului cei de la apus, și de slava Lui cei de la răsăritul soarelui; când va*

năvăli vrăjmașul ca un râu, Duhul Domnului îl va pune pe fugă.

20. *„Da, va veni un Răscumpărător pentru Sion, pentru cei ai lui Iacov care se vor întoarce de la păcatele lor, zice Domnul.*

21. *Și iată legământul Meu cu ei, zice Domnul: „Duhul Meu, care Se odihnește peste tine și cuvintele Mele pe care le-am pus în gura ta nu se vor mai depărta din gura ta, nici din gura copiilor tăi, nici din gura copiilor copiilor tăi, de acum și până-n veac, zice Domnul.”*

(Isaia 59)

Aceste promisiuni ne aduc aminte și de celebra profecie din Ioel, rostită tot în contextul restaurării finale a lui Iuda:

28. *După aceea voi turna **Duhul Meu peste orice făptură; fiii și fiucele voastre vor proroci, bătrânii voștri vor visa vise, și tinerii voștri vor avea vedenii.***

29. *Chiar și peste robi și peste roabe voi turna Duhul Meu în zilele acelea.*

30. *Voi face să se vadă semne în ceruri și pe pământ: sânge, foc și stâlpi de fum;*

31. *soarele se va preface în întuneric, și luna, în sânge, înainte de a veni ziua Domnului, ziua aceea mare și înfricoșată.*

32. *Atunci oricine va chema Numele Domnului va fi mântuit. Căci mântuirea va fi pe muntele Sionului și la Ierusalim, cum a făgăduit Domnul, și între cei rămași pe care-i va chema Domnul.*

(Ioel cap.2)

Aceste promisiuni insistă pe dimensiunea spirituală a însămânțării casei lui Iuda. Domnul va infuza o genă sfântă în acest popor, astfel că Duhul Său se va odihni peste părinți, peste copii, peste nepoți și tot așa pentru totdeauna. Nu vor mai fi rupturi între generații. Părinții credincioși nu vor fi urmați de copiii necredincioși. Astfel binecuvântarea Domnului nu va mai fi fluctuantă peste Iuda, ci se va odihni peste ei pentru totdeauna. Dar de ce nu a făcut Domnul această însămânțare la ieșirea din Egipt? De ce o poate face doar la căința lui Israel de la finalul istoriei? Pentru că atunci ve (re)veni Mesia? Pentru că atunci diavolul va fi alungat de Mesia de pe pământ? Tot ce este posibil.

În acest context, profecția din Ieremia continuă cu următoarele versete:

- În zilele acelea nu se va mai zice: **Părinții au mâncat aguridă și copiilor li s-au strepezit dinții**, ci fiecare va muri pentru nelegiuirea lui; oricărui om, care va mânca aguridă, i se vor strepezi dinții.

E ciudat acest verset. Vor mai fi totuși oameni care vor păcătu? Vor mai fi oameni care vor muri pentru păcatul lor în acele zile de restaurare? Și alți profeți confirmă această posibilitate:

19. *Eu însumi Mă voi înveseli asupra Ierusalimului și Mă voi bucura de poporul Meu; nu se va mai auzi în el de acum nici glasul plânsetelor, nici glasul țipetelor.*

20. *Nu vor mai fi în el **nici copii cu zile puține, nici bătrâni care să nu-si îplinească zilele.** Căci **cine va muri la vârsta de o sută de ani va fi încă tânăr, și cel ce va muri în vârstă de o sută de ani va fi blestemat ca păcătos.***

21. *Vor zidi case și le vor locui; vor sădii vii și le vor mânca rodul.*

22. Nu vor zidi case, ca altul să locuiască în ele; nu vor sădi vii, pentru ca altul să le mănânce rodul; căci zilele poporului Meu vor fi ca zilele copacilor, și aleșii Mei se vor bucura de lucrul mâinilor lor.

23. Nu vor munci degeaba și **nu vor avea copii ca să-i vadă pierind, căci vor alcătui o sămânță binecuvântată de Domnul, și copiii lor vor fi împreună cu ei.**

24. Înainte ca să Mă cheme, le voi răspunde; înainte ca să isprăvească vorba, îi voi asculta!

25. Lupul și mielul vor paște împreună, leul va mânca paie ca boul, și șarpele se va hrăni cu țărână. **Niciun rău, nicio vătămare nu se va face pe tot muntele Meu cel sfânt, zice Domnul.” (Isaia 65)**

17. Dacă unele din familiile pământului nu vor voi să se suie la Ierusalim ca să se închine înaintea Împăratului, Domnul oștirilor, nu va cădea ploaie peste ele.

18. Dacă familia Egiptului nu se va sui, dacă nu va veni, nu va cădea ploaie nici peste ea; va fi lovită cu aceeași urgie cu care va lovi Domnul **neamurile care nu se vor sui să prăznuiască sărbătoarea Corturilor.**

19. Aceasta va fi **pedeapsa** Egiptului și **pedeapsa** tuturor neamurilor care nu se vor sui să prăznuiască sărbătoarea Corturilor.

20. În ziua aceea, va sta scris până și pe zurgălăii cailor: „Sfinți Domnului!” Și oalele din Casa Domnului vor fi ca potirele de jertfă înaintea altarului.

21. Orice oală din Ierusalim și din Iuda va fi închinată Domnului oștirilor; toți cei ce vor aduce jertfe vor veni și se vor sluji de ele ca să-și fiarbă carnea; și nu vor mai fi canaaniți în Casa Domnului oștirilor, în ziua aceea.

(Zaharia 14)

Înțelegerea versetelor cu agurida aduc în lumină legitatea binecunoscută că deciziile părinților afectează destinul copiilor. Însăși Legea anunța că Domnul va pedepsi fărădelegea părinților în copii până la al treilea și al patrulea neam. Pare că această legitate nu mai funcționează în vremea restaurării finale. Totuși un celebru capitol, din Ezechiel dedicat tocmai acestei teme pare să ne încurce. Într-adevăr, (Ezechiel cap.18) Domnul reproșează celor din popor că folosesc această zicătoare.

1. Cuvântul Domnului mi-a vorbit astfel:

2. „Pentru ce spuneți voi zicătoarea aceasta în țara lui Israel: „Părinții au mâncat aguridă, și copiilor li s-au strepezit dinții”?

3. Pe viața Mea, zice Domnul Dumnezeu, **că nu veți mai avea prilej să spuneți zicătoarea aceasta în Israel.**

4. Iată că toate sufletele sunt ale Mele. După cum sufletul fiului este al Meu, tot așa și sufletul tatălui este al Meu. **Sufletul care păcătuiește, acela va muri.**

5. Omul care este drept, care face judecată și dreptate,

6. care nu mănâncă pe munți carne jertfită idolilor și nu ridică ochii spre idoli casei lui Israel, care nu necinstește nevasta aproapelui său și nu se apropie de nevasta sa în timpul necurăției ei,

7. care n-asuprește pe nimeni, care dă înapoi datornicului zălogul, care nu răpește nimic, care dă din pâinea lui celui flămând și învește cu o haină pe cel gol,

8. care nu împrumută cu dobândă și nu ia camătă, care își abate mâna de la nelegiuire și judecă după adevăr între

un om și altul,

9. care urmează legile Mele și păzește poruncile Mele, lucrând cu credincioșie – omul acela este drept și va trăi negreșit, zice Domnul Dumnezeu.

10. Dacă acum omul acesta are un fiu iute la mânie, care varsă sânge sau care face ceva de felul acesta;

11. dacă acest fiu nu se ia în nimic după purtarea tatălui său neprihănit, ci mănâncă pe munți, necinstește pe nevasta aproapelui său,

12. asuprește pe cel nenorocit și pe cel lipsit, răpește, nu dă înapoi zălogul, ridică ochii spre idoli și face urâciuni,

13. împrumută cu dobândă și ia camătă, s-ar putea oare să trăiască un astfel de fiu? Nu va trăi; a săvârșit toate aceste urâciuni, de aceea trebuie să moară. Sângele lui să cadă asupra capului lui!

Și tot capitolul insistă că fiecare va muri pentru păcatul lui, și că păcatul părinților nu determină destinul spiritual al copiilor. Cu alte cuvinte, zicala nu ar fi fost adevărată nici înainte de vremea restaurării. Și atunci care e noutatea din Ieremia 31:29-30? Noutatea este doar că poporul NU VA mai folosi vechea zicală și va accepta adevărul spus de Domnul în Ezechiel cap.18. Într-adevăr, Domnul s-a jurat pe viața lui în Ezechiel 18:2 că Israel nu va mai avea prilejul să spună această zicală. Dar de ce spunea casa lui Israel această zicală? Era un fel de a da vina pe părinți pentru situația lor prezentă? Era un fel de a evita actul pocăinței în spatele unei fățarnice resemnări de genul: *părinții noștri au păcătuit; noi suntem deci sub pedeapsa Domnului, nu mai putem schimba nimic.* Tot ce e posibil. Deci în acele zile NU SE va mai zice așa ceva. Israel va vedea cu claritate adevărul că fiecare moare pentru păcatul lui. Dar e interesant că Ieremia 31:30 sugerează că totuși ar apărea o SCHIMBARE, căci textul nu continuă: *căci toți vor ști că fiecare va muri pentru păcatul lui, CI continuă astfel: ci fiecare va muri pentru păcatul lui și oricărui om care va mânca aguridă i se vor strepezi dinții!*

Poate zicala ascunde și un adevăr. Nu se are în vedere ce credea poporul și anume (din pricina păcatelor părinților nu putem schimba nimic), ci faptul că există consecințe reale ale alegerilor părinților care afectează pe copii, și faptul că păcatul părinților atrage adesea aducerea pe lume a unor vase ale mâniei de tip Manase. Poate că prin înmulțirea binelui pe pământ, aceste posibile efecte asupra generațiilor viitoare vor fi anulate. Omul prin păcatul lui nu va mai putea deveni un vas prin care să dea naștere unui Manase, iar Domnul nu va mai pedepsi nelegiuirea părinților în copii până la al patrulea neam. Această interpretare s-ar putea lega de ideea de însămânțarea casei lui Iuda. Păcatul unor oameni din popor nu vor putea întrerupe valul de credincioșie față de Yahwe care va străbate generațiile din Iacov.

31:31-34 – Voi încheia un legământ nou cu casa lui Israel

Dumnezeu vorbește cu bucurie, cu plăcere despre vremea restaurării. El descrie în amănunt această vreme. Și în cap.30-31, deși tema fundamentală este răscumpărarea finală a lui Israel, Domnul nu se repetă și textul nu este redundant. Fiecare mic pasaj și fiecare verset descoperă fațete noi ale acelor vremuri. Și textul tranzitează de la ideea revenirii la cea a trecutului glorios al lui Israel (va fi la fel de frumos ca mai înainte!), la elementele de NOUTATE, de SCHIMBARE pe care le vor aduce acele vremuri (nu va mai fi ca înainte, ci va fi ALTFEL, va fi mai frumos!). și cu cât ne apropiem de finalul cap.31, cu atât devin mai luminoase, mai clare elementele de NOUTATE, de schimbare:

- Domnul va face un lucru NOU pe pământ: femeia va peți pe bărbat!
- Voi însămânța casa lui Israel cu o sămânță de oameni și în zilele acelea nu se mai zice: părinții au mâncat aguridă și copiilor li s-au strepezit dinții...

- Voi face cu casa lui Israel un legământ NOU...

Legământul cel NOU este APOGEUL noutăților și schimbărilor din acele vremuri. El nu apare în cartea Ieremia ca o veste ȘOCANTĂ, total surprinzătoare. Da, există elementul surpriză, dar el este pregătit de alte pasaje dinainte de cap.31. Pasajul cu Noul legământ vine de fapt să EXPLICE multe elemente NOI deja menționate în carte. Ne aducem aminte de celebrul pasaj din Ieremia Cap.4, care anunță că în acele vremuri nimeni nu-i va veni în minte chivotul legământului, căci tot Ierusalimul va fi noul chivot al legământului! Ne aducem aminte de Ieremia 23 care vorbește de Odrasla lui David, de Mesia, care este însuși Domnul! Ne aducem aminte de pasajele din Ier. 31 și 31a, care anunță că restaurarea lui Israel va fi pentru totdeauna, căci Israel va asculta pe Domnul pentru totdeauna și niciodată nu va mai cădea în neascultare. Toate aceste elemente NOI, toate aceste SCHIMBĂRI evidente reclamă lămuriri, explicații. Or pasajul de față aduce aceste lămuriri, face lumină. Aceste schimbări sunt posibile pentru că atunci când Domnul va reface relația cu Israelul dus în robie, o va reface pe baza UNUI LEGĂMÂNT NOU, diferit față de legământul sinaitic! Astfel, unele elemente vechi vor fi păstrate, la unele se va renunța și vor fi adăugate unele noi, care nu au mai fost până acum! Și desigur se ridică următoarele întrebări: Ce se va păstra? La ce se va renunța? Ce se va adăuga nou? Căci e vorba de o schimbare de legământ. Nu e puțin lucru. Căci relația cu Israel funcționa, era posibilă, în baza legământului sinaitic. Acesta definea termenii relației cu Domnul. Deci relația cu Domnul și legământul erau două elemente inseparabile. Acum se vorbește de un nou legământ, deci de un nou cadru al relaționării cu Domnul. Și ideea unui nou legământ presupune schimbări fundamentale, de esență, căci altfel nu s-ar mai vorbi de un legământ nou. Nu e vorba de cosmetizarea vechiului legământ, ci de ÎNLOCUIREA lui cu unul nou. Deci cel vechi iese din uz și se aduce UN ALT legământ. E deci o schimbare de esență și nu de formă.

Observăm mai întâi că acest nou legământ e promis casei lui Iuda și casei lui Israel. Nu Neamurilor, nu Bisericii! Ci DOAR casei lui Iuda și casei lui Israel. Și e vorba de acele zile ale restaurării menționate în 31:31 care vor veni DUPĂ ACELE ZILE menționate în 31:33, adică după zilele robiei. Deci după robie, Domnul va reface relația cu Israel. Dar o va reface în baza unui legământ nou, diferit de cel sinaitic. Domnul a scos pe Israel din Egipt și a încheiat cu ei legământul de pe muntele Sinai. Acum Domnul va scoate pe Israel din Babilon și va încheia cu ei un NOU legământ, diferit de cel sinaitic. Totuși Israel care se întoarce din robia babiloniană, își continuă relația cu Yahwe în baza legământului sinaitic și nu în baza unui nou legământ. Aceasta pentru că Israel s-a căit parțial și a beneficiat astfel de o restaurare parțială. Dar promisiunea noului legământ se va împlini la finalul istoriei, când Israel se va întoarce din marea sa împietrire ca NAȚIUNE la Domnul și va beneficia de o restaurare completă în baza unui nou legământ. Deci promisiunea noului legământ din Ieremia 31 NU s-a împlinit încă. Ea se va împlini la căința finală a lui Israel ca națiune. Și e fundamental să înțelegem noul legământ în primul rând în relație cu Israel și cu acel moment al restaurării finale. De-abia apoi vom răspunde la întrebarea: cum de beneficiază de acest legământ Biserica dintre Neamuri?

Deci Domnul va reface relația cu Israel ca NAȚIUNE în baza unui nou legământ. Dar în ce constă NOUTATEA acestui legământ? Și de ce este el necesar? Noul Legământ conține 4 puncte esențiale. Vom analiza fiecare punct în parte. Observăm că cele 4 elemente sunt grupate în două perechi. Astfel elementul 1 este strâns legat de elementul 2 pe care-l generează, iar elementul 3 este strâns legat de elementul 4 pe care-l determină. Iată despre ce este vorba:

a) Prima pereche

1. *Voi pune Legea Mea înlăuntrul lor, o voi scrie în inima lor,*

SI

2. *Eu voi fi Dumnezeu lor iar ei vor fi poporul Meu.*

b) A doua pereche

3. *Nici unul nu va mai învăța pe aproapele sau pe fratele său zicând: Cunoaște pe Domnul! Ci toți Mă vor cunoaște de la cel mai mic până la cel mai mare, zice Domnul*

CĂCI

4. *Le voi ierta nelegiuirea și nu-Mi voi mai aduce aminte de păcatul lor.*

Desigur ne întrebăm dacă este vreo legătură între cele două perechi de mai sus. Oricum ordinea nu este la întâmplare. Mai observăm că în prima pereche găsim doar timpul VIITOR, pe când la elementele 3 și 4 găsim și timpul VIITOR și dar și expresia **NU VA MAI**, și **nu-MI voi mai**, evidențiind astfel în mod explicit schimbarea și noutatea. Deci în elementele 3 și 4 avem în mod clar exprimată noutatea și schimbarea adusă de acest nou legământ. Ne întrebăm însă dacă și în elementele 1 și 2 găsim elemente de noutate.

1. Voi pune Legea Mea înlăuntrul lor, o voi scrie în inima lor

Trebuie să observăm că acest punct găsește o rezonanță în legământul sinaitic, dar nu a fost niciodată exprimat în această formulă. Despre ce este vorba? De obicei, în legământul sinaitic Dumnezeu cerea poporului să-și taie inima împrejur și să aibă Legea Lui în inima lor. Să ne aducem aminte de mai multe pasaje din legământul sinaitic care tratează această temă:

18. *Tot poporul auzea tunetele și sunetul trâmbiței și vedea flăcările muntelui care fumega. La priveliștea aceasta, poporul tremura și stătea în depărtare.*

19. *Ei au zis lui Moise: „Vorbește-ne tu însuși și te vom asculta: dar să nu ne mai vorbească Dumnezeu, ca să nu murim.”*

20. *Moise a zis poporului: „Nu vă înspăimântați; căci Dumnezeu a venit tocmai ca să vă pună la încercare și ca să aveți frica Lui înaintea ochilor voștri, pentru ca să nu păcătuiți.”*

21. *Poporul stătea în depărtare; iar Moise s-a apropiat de norul în care era Dumnezeu.*

(Exod 20)

23. *Când ați auzit glasul acela din mijlocul întinericului și pe când tot muntele era aprins, căpeteniile semințiilor voastre și bătrânii voștri s-au apropiat toți de mine,*

24. *și ați zis: „Iată că Domnul Dumnezeul nostru ne-a arătat slava și mărimea Lui și noi I-am auzit glasul din mijlocul focului; astăzi, am văzut că Dumnezeu a vorbit unor oameni, și totuși au rămas vii.*

25. *Și acum pentru ce să murim? Căci acest foc mare ne va mistui; dacă vom auzi și mai departe glasul Domnului Dumnezeului nostru, vom muri.*

26. *Cine este, în adevăr, omul acela, care să fi auzit vreodată, ca noi, glasul Dumnezeului celui Viu vorbind din mijlocul focului, și totuși să fi rămas viu?*

27. *Apropie-te mai bine tu și ascultă tot ce-ți va spune Domnul Dumnezeul nostru; apoi să ne spui tu însuși tot ce-ți va spune Domnul Dumnezeul nostru, și noi vom asculta și vom face.”*

28. *Domnul a auzit cuvintele pe care mi le-ați spus. Și Domnul mi-a zis: „Am auzit cuvintele pe care ți le-a spus poporul acesta: tot ce au zis este bine.*

29. O! de ar rămâne ei cu aceeași inimă ca să se teamă de Mine și să păzească toate poruncile Mele, ca să fie fericiți pe vecie, ei și copiii lor!

30. Du-te de spune-le: „Întoarceți-vă în corturile voastre.”

31. Dar tu, rămâi aici cu Mine, și-ți voi spune toate poruncile, legile și rânduielile, pe care să-i înveți să le împlinească în țara pe care le-o dau în stăpânire.”

32. Luați seama, dar, să faceți așa cum v-a poruncit Domnul Dumnezeuul vostru; să nu vă abateți de la cele ce a poruncit El nici la dreapta, nici la stânga.

33. Să urmați în totul calea pe care v-a poruncit Domnul Dumnezeuul vostru să umblați, ca să trăiți și să fiți fericiți și să aveți zile multe în țara pe care o veți lua în stăpânire.

(Deut. Cap.5)

1. Iată poruncile, legile și rânduielile pe care a poruncit Domnul Dumnezeuul vostru să vă învăț să le împliniți în țara pe care o veți lua în stăpânire;

2. ca să te temi de Domnul Dumnezeuul tău, păzind, în toate zilele vieții tale, tu, fiul tău și fiul fiului tău, toate legile și toate poruncile Lui pe care ți le dau, și să ai zile multe.

3. Ascultă-le, dar, Israele, și caută să le împlinești, ca să fii fericit și să vă înmulțiți mult, cum ți-a spus Domnul Dumnezeuul părinților tăi când ți-a făgăduit țara în care curge lapte și miere.

4. Ascultă, Israele! Domnul Dumnezeuul nostru este singurul Domn.

5. Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată puterea ta.

6. Și poruncile acestea, pe care ți le dau astăzi, să le ai în inima ta.

7. **Să le întipărești în mintea copiilor tăi** și să vorbești de ele când vei fi acasă, când vei pleca în călătorie, când te vei culca și când te vei scula.

8. Să le legi ca un semn de aducere aminte la mâini și să-ți fie ca niște fruntare între ochi.

9. Să le scrii pe ușorii casei tale și pe porțile tale.

(Deut.6)

16. **Să vă tăiați, dar, inima împrejur și să nu vă mai înțepeniți gâtul.**

(Deut cap.10)

Toate aceste pasaje ne arată că Domnul cerea lui Israel de la ieșirea din Egipt să aibă Legea Lui în inima lor. Dar Domnul cerea acest lucru poporului. Ținea de ei să rămână cu aceeași inimă temătoare de Domnul, să-și taie inima împrejur, să întipărească aceste porunci în inima lor și a copiilor lor. În cadrul legământului sinaitic Domnul nu le-a promis că El însuși va scrie Legea Lui în inima lor, măcar că e de la sine înțeles că ei conlucrau cu Domnul la scrierea Legii în inima lor și a copiilor lor. Cu toate acestea, aici în cadrul Noului Legământ apare această promisiune NOUĂ: *Eu Însuși voi pune Legea mea în inima lor, o voi scrie în inima lor.* Această promisiune ne aduce aminte că sunt mai multe promisiuni de acest tip referitoare la vremea întoarcerii din robie și la vremea restaurării finale a lui Israel. Să ne reamintim de astfel de pasaje:

7. **Le voi da o inimă** ca să înțeleagă că Eu sunt Domnul. Ei vor fi poporul Meu, iar Eu voi fi Dumnezeuul lor, dacă se vor întoarce la Mine cu toată inima lor.

(Ier.24)

24. Căci vă voi scoate dintre neamuri, vă voi strânge din toate țările și vă voi aduce iarăși în țara voastră.

25. Vă voi stropi cu apă curată, și veți fi curățați; vă voi curăța de toate spurcăciunile voastre și de toți idolii voștri.

26. **Vă voi da o inimă nouă și voi pune în voi un duh nou; voi scoate din trupul vostru inima de piatră și vă voi da o inimă de carne.**

27. **Voi pune Duhul Meu în voi și vă voi face să urmați poruncile Mele, și să păziți, și să împliniți legile Mele.**

28. **Veți locui în țara pe care am dat-o părinților voștri; voi veți fi poporul Meu, și Eu voi fi Dumnezeuul vostru.**

29. Vă voi izbăvi de toate necurățiile voastre. Voi chema grâul și-l voi înmulți; nu voi mai trimite foametea peste voi.

30. Voi înmulți rodul pomilor și venitul câmpului, ca să nu mai purtați ocară foametei printre neamuri.

(Ezechiel 36)

Observăm deci că Ieremia 31 nu este singurul pasaj care vorbește despre Noul Legământ. Sunt mai multe pasaje care vorbesc despre acest nou legământ. E important să le avem și pe ele în vedere. Toate aceste pasaje ne sugerează un element de noutate foarte clar. Domnul Însuși le va da o inimă nouă, le va scrie poruncile Sale în inima lor, le va da Duhul Său și astfel ei în sfârșit vor păzi și vor urma căile Lui! Acest lucru fusese vestit de mult, încă din Lege:

1. Când se vor întâmpla toate aceste lucruri, binecuvântarea și blestemul pe care le pun înaintea ta, dacă le vei pune la inimă în mijlocul tuturor neamurilor între care te va risipi Domnul Dumnezeuul tău,

2. dacă te vei întoarce la Domnul Dumnezeuul tău și dacă vei asculta de glasul Lui din toată inima ta și din tot sufletul tău, tu și copiii tăi, potrivit cu tot ce-ți poruncesc azi,

3. atunci Domnul Dumnezeuul tău va aduce înapoi robii tăi și va avea milă de tine, te va strânge iarăși din mijlocul tuturor popoarelor la care te va împrăștia Domnul Dumnezeuul tău.

4. Chiar dacă ai fi risipit până la cealaltă margine a cerului, chiar și de acolo te va strânge Domnul Dumnezeuul tău și acolo Se va duce să te caute.

5. Domnul Dumnezeuul tău te va aduce în țara pe care o stăpâneau părinții tăi și o vei stăpâni; îți va face bine și te va înmulți mai mult decât pe părinții tăi.

6. **Domnul Dumnezeuul tău îți va tăia împrejur inima ta și inima seminței tale, și vei iubi pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău, ca să trăiești.**

7. Domnul Dumnezeuul tău va face ca toate aceste blesteme să cadă peste vrăjmașii tăi, peste cei ce te vor urî și te vor prizoni.

8. **Și tu te vei întoarce la Domnul, vei asculta de glasul Lui și vei împlini toate aceste porunci pe care ți le dau astăzi.**

9. *Domnul Dumnezeuul tău te va umple de bunătați, făcând să propășească tot lucrul mâinilor tale, rodul trupului tău, rodul turmelor tale și rodul pământului tău; căci Domnul Se va bucura din nou de fericirea ta, cum Se bucura de fericirea părinților tăi,*

10. **dacă** *vei asculta de glasul Domnului Dumnezeuului tău păzind poruncile și rânduielele Lui scrise în cartea aceasta a Legii, dacă te vei întoarce la Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău.*

(Deut.30)

Deci Legea prezicea atât eșecul lui Israel în a păzi poruncile, dar prezicea și întoarcerea lor în țară după ce vor fi risipiți între Neamuri. Dar în contextul acestei întoarceri, Domnul avea să le taie El inima împrejur și astfel ei aveau să păzească în sfârșit poruncile pe care nu le-au păzit în trecut. Mai întâi trebuie să se întoarcă ei la Domnul, e adevărat. Dar după ce se vor întoarce, Domnul va tăia inima lor împrejur dar și a seminței lor (ne aducem aminte de promisiunea cu ÎNSĂMÂNȚAREA din Ieremia cap.31). Și astfel vor păzi pentru totdeauna poruncile Domnului. Pe această linie merge și Ieremia 31. Căci următorul element este: ***Și Eu voi fi Dumnezeu lor și ei vor fi poporul Meu.*** Dar acest element era CONDIȚIONAT în legământul sinaitic, după cum vom vedea în continuare.

2. *Și Eu voi fi Dumnezeu lor, iar ei vor fi poporul Meu*

Această promisiune o găsim exact așa și în legământul sinaitic. Dar mai mereu ea este CONDIȚIONATĂ de ascultarea poporului de poruncile Domnului:

4. *„Ați văzut ce am făcut Egiptului și cum v-am purtat pe aripi de vultur și v-am adus aici la Mine.*

5. *Acum, dacă veți asculta glasul Meu și dacă veți păzi legământul Meu, veți fi ai Mei dintre toate popoarele, căci tot pământul este al Meu;*

6. *Îmi veți fi o împărăție de preoți și un neam sfânt. Acestea sunt cuvintele pe care le vei spune copiilor lui Israel.”*

(Exod 19)

Chiar cartea Ieremia propune un rezumat al legământului sinaitic în 7:23, pe care e interesant să îl comparăm cu perspectiva aceluiași profet asupra noului legământ:

Legământul sinaitic din perspectiva profetilor din Ieremia (7:23)	Noul Legământ din perspectiva profetilor din Ieremia (31:33)
<i>Ci iată porunca pe care le-am dat-o: „Ascultați glasul Meu,</i>	<i>Voi pune Legea Mea înăuntrul lor, o voi scrie în inima lor;</i>
<u>și Eu voi fi Dumnezeuul vostru, iar voi veți fi poporul Meu;</u> <i>umblați pe toate căile pe care vi le-am poruncit, ca să fiți fericiți.”</i>	<u>și Eu voi fi Dumnezeuul lor, iar ei vor fi poporul Meu.</u>

Deci promisiunea este aceeași: *Eu voi fi Dumnezeuul vostru, iar ei vor fi poporul Meu.* Dar în cadrul legământului sinaitic se specifică foarte clar condiția: *ascultați glasul Meu, umblați pe toate căile pe care vi le-am poruncit!* Pe când în cadrul Noului Legământ DISPARE formularea de tip condițional. Nu înseamnă că Dumnezeu e

dispus să fie Dumnezeu lor, chiar dacă ei nu ascultă de Domnul. Dar condiția care trebuia împlinită de popor este înlocuită cu o nouă promisiune: *Eu voi scrie Legea Mea în inima lor*. Semnificația acestei substituiri pare a fi într-adevăr cea pe care am menționat-o mai sus. Și anume:

- Eu voi scrie Legea Mea în inima voastră și, în sfârșit, veți păzi poruncile Mele voi și copiii voștri și voi putea fi astfel Dumnezeu vostru pentru totdeauna.

În lumina celorlalte promisiuni din Deuteronom, Ezechiel, Ieremia și Isaia, această variantă de interpretare capătă și mai multă autoritate. Căci toate prevestesc că după întoarcerea din robie Israel va trăi în ascultare și va fi pentru totdeauna poporul Domnului. Dar cum va fi posibil? Va fi posibil pentru că Domnul le va face această operație pe inimă care le va da un duh de ascultare pentru totdeauna. Spuneam că termenul de LEGĂMÂNT încheiat cu Israelul care se întoarce din robie nu apare doar în Ieremia 31. Să trecem în revistă principalele pasaje profetice în care apare specificat acest termen de LEGĂMÂNT/JURĂMÂNT în contextul restaurării finale a lui Israel:

Capitolul 49

1. *Ascultați-Mă, ostroave! Luați aminte, popoare depărtate! Domnul M-a chemat din sânul mamei și M-a numit de la ieșirea din pântecele mamei.*

2. *Mi-a făcut gura ca o sabie ascuțită, M-a acoperit cu umbra mâinii Lui; și M-a făcut o săgeată ascuțită, M-a ascuns în tolba Lui cu săgeți.*

3. *„Și mi-a zis: „Israel, tu ești robul Meu în care Mă voi slăvi.”*

4. *Și eu mă gândeam: „Degeaba am muncit, în zadar și fără folos mi-am istovit puterea. Dar dreptul meu este la Domnul, și răsplata mea, la Dumnezeul meu.*

5. *Și acum, Domnul vorbește, El, care M-a întocmit din pântecele mamei ca să fiu Robul Lui, ca să aduc înapoi la El pe Iacov și pe Israel, care este încă împrăștiat; căci Eu sunt prețuit înaintea Domnului, și Dumnezeul Meu este tăria Mea.*

6. *El zice: „Este prea puțin lucru să fii Robul Meu ca să ridici semințiile lui Iacov și să aduci înapoi rămășițele lui Israel. De aceea, Te pun să fii Lumina neamurilor, ca să duci mântuirea până la marginile pământului.”*

7. *Așa vorbește Domnul, Răscumpărătorul, Sfântul lui Israel, către Cel disprețuit și urât de popor, către Robul celor puternici: „Împărații vor vedea lucrul acesta, și se vor scula, și voievozii se vor arunca la pământ și se vor închina, din pricina Domnului, care este credincios, din pricina Sfântului lui Israel, care Te-a ales.”*

8. *Așa vorbește mai departe Domnul: „La vremea îndurării, Te voi asculta, și în ziua mântuirii, Te voi ajuta; Te voi păzi și Te voi pune să faci **legământ cu poporul**, să ridici țara și să împarți moștenirile pustiite;*

9. *să spui prinșilor de război: „Ieșiți!”, și celor ce sunt în întuneric: „Arătați-vă!” Ei vor paște pe drumuri și vor găsi locuri de pășune pe toate coastele.*

10. *Nu le va fi foame, nici nu le va fi sete; nu-i va bate arșița, nici soarele; căci Cel ce are milă de ei îi va călăuzi și-i va duce la izvoare de ape.*

11. *Voi preface toți munții Mei în drumuri, și drumurile Mele vor fi bine croite.*

12. *Iată-i că vin de departe, unii de la miazănoapte și de la apus, iar alții din țara Sinim.*

13. *Bucurați-vă, ceruri! Înveselește-te, pământule! Izbucniți în strigăte de bucurie, munților! Căci Domnul mângâie*

pe poporul Său și are milă de nenorociții Lui.”

(Isaia 49)

7. *Câteva clipe te părăsisem, dar te voi primi înapoi cu mare dragoste.*

8. *Într-o izbucnire de mânie, Îmi ascunsesem o clipă fața de tine, dar Mă voi îndura de tine cu o dragoste veșnică, zice Domnul, Răscumpărătorul tău.*

9. *Și lucrul aceasta va fi pentru Mine **ca și cu apele lui Noe**: după cum jurasem că apele lui Noe nu vor mai veni pe pământ, **tot așa jur că nu Mă voi mai mânia pe tine și nu te voi mai muștra.***

10. *Pot să se mute munții, pot să se clatine dealurile, dar dragostea Mea nu se va muta de la tine, și legământul Meu de pace nu se va clătina, zice Domnul, care are milă de tine.*

(Isaia 54)

1. *Voi toți cei însetați, veniți la ape, chiar și cel ce n-are bani! Veniți și cumpărați bucate, veniți și cumpărați vin și lapte fără bani și fără plată!*

2. *De ce cântăriți argint pentru un lucru care nu hrănește? De ce vă dați câștigul muncii pentru ceva care nu satură? Ascultați-Mă, dar, și veți mânca ce este bun, și sufletul vostru se va desfăta cu bucate gustoase.*

3. *Luați aminte și veniți la Mine, ascultați, și sufletul vostru va trăi: căci Eu voi încheia **cu voi un legământ veșnic, ca să întăresc îndurările Mele față de David.***

4. *Iată, l-am pus martor pe lângă popoare, cap și stăpânitor al popoarelor.*

5. *Într-adevăr, vei chema neamuri pe care nu le cunoști, și popoare care nu te cunosc vor alerga la tine, pentru Domnul Dumnezeuul tău, pentru Sfântul lui Israel, care te proslăvește.”*

(Isaia 55)

16. *El vede că nu este niciun om și Se miră că nimeni nu mijlocește. Atunci brațul Lui Îi vine în ajutor, și neprihănirea Lui Îl sprijină.*

17. *Se îmbracă cu neprihănire ca și cu o platoșă, Își pune pe cap coiful mântuirii; ia răzbunarea ca o haină și Se acoperă cu gelozia ca și cu o manta.*

18. *El va răsplăti fiecăruia după faptele lui, va da potrivnicilor Săi mânia, va întoarce la fel vrăjmașilor Săi și va da ostroavelor plata cuvenită!*

19. *Atunci se vor teme de Numele Domnului cei de la apus, și de slava Lui cei de la răsăritul soarelui; când va năvăli vrăjmașul ca un râu, Duhul Domnului îl va pune pe fugă.*

20. *„Da, va veni un Răscumpărător pentru Sion, pentru cei ai lui Iacov care se vor întoarce de la păcatele lor, zice Domnul.*

21. *Și iată **legământul Meu cu ei**, zice Domnul: „Duhul Meu, care Se odihnește peste tine și cuvintele Mele pe care le-am pus în gura ta nu se vor mai depărta din gura ta, nici din gura copiilor tăi, nici din gura copiilor copiilor tăi, de acum și până-n veac, zice Domnul.” **(Isaia 59)***

IEREMIA 31

46. Sora ta cea mai mare, care locuiește la miazănoapte de tine, este Samaria, ea și fiicele ei; și sora ta cea mai mică este Sodoma și fiicele ei, și locuiește la miazăzi de tine.

47. Tu nu numai că ai umblat pe căile lor și ai săvârșit aceleași urâciuni, ci, ca și cum atât ar fi fost prea puțin, ai fost mai stricată decât ele în toate purtările tale.

48. Pe viața Mea, zice Domnul Dumnezeu, că sora ta Sodoma și fiicele ei n-au făcut ce ați făcut voi, tu și fiicele tale.

49. Iată care a fost nelegiuirea surorii tale Sodoma: era îngâmfată, trăia în belșug și într-o liniște nepăsătoare, ea și fiicele ei, și nu sprijinea mâna celui nenorocit și celui lipsit.

50. Ele s-au semețit și au făcut urâciuni blestamate înaintea Mea; de aceea le-am și nimicit, când am văzut lucrul acesta.

51. Samaria n-a făcut nici jumătate din păcatele tale; urâciunile tale au fost mai multe decât ale ei, așa că ai ușurat vina surorilor tale prin toate urâciunile pe care le-ai făcut acum.

52. Tu, care ușurai vina surorilor tale prin purtarea ta, suferă acum urmările răutății tale; prin păcatele tale prin care te-ai făcut mai urâcioasă decât ele acum le faci mai ușoară vina decât a ta; de aceea acoperă-te de rușine și poartă-ți ocară, fiindcă ai ușurat vina surorilor tale!

53. Voi aduce înapoi pe prinșii lor de război, pe prinșii de război ai Sodomei și ai fiicelor ei, pe prinșii de război ai Samariei și ai fiicelor ei și pe prinșii tăi de război în mijlocul lor,

54. ca să-ți suferi ocară și să roșești pentru tot ce ai făcut, slujindu-le ca o pricină de mângâiere.

55. Astfel, surorile tale: Sodoma și fiicele ei se vor întoarce iarăși la starea lor de mai înainte, și Samaria și fiicele ei se vor întoarce iarăși la starea lor de mai înainte, și tu și fiicele tale vă veți întoarce iarăși la starea voastră de mai înainte.

56. Nu vorbeai deloc despre sora ta Sodoma în vremea mândriei tale,

57. mai înainte de vădirea răutății tale, când ai primit batjocurile fiicelor Siriei, ale tuturor vecinilor tăi și ale fiicelor filistenilor care te disprețuiesc de jur împrejur!

58. Trebuie să-ți porți, în adevăr, neleguirile și urâciunile, zice Domnul.”

59. Căci așa vorbește Domnul Dumnezeu: „Îți voi face întocmai cum ai făcut și tu, care ai nesocotit jurământul rupând legământul!

60. Dar Îmi voi aduce aminte de legământul Meu făcut cu tine în vremea tinereții tale și voi face cu tine un legământ veșnic.

61. Atunci îți vei aduce aminte de purtarea ta, te vei rușina, când vei primi la tine pe surorile tale, mai mari și mai mici, pe care ți le voi da ca fiuce, dar nu pe temeul legământului făcut cu tine.

62. Voi face **legământul Meu cu tine**, și vei ști că Eu sunt Domnul,

63. ca să-ți aduci aminte de trecut și să roșești, și să nu mai deschizi gura de rușine, când îți voi ierta tot ce ai făcut, zice Domnul Dumnezeu.” (Ezechiel 16)

IEREMIA 31

23. Voi pune peste ele un singur păstor care le va paște, și anume pe Robul Meu David; El le va paște, El va fi păstorul lor.

24. Eu, Domnul, voi fi Dumnezeul lor, și Robul Meu David va fi voievod în mijlocul lor. Eu, Domnul, am vorbit!

25. Voi încheia cu ele **un legământ de pace** și voi îndepărta din țară toate fiarele sălbatice; ele vor locui în liniște în pustiu și vor putea dormi în mijlocul pădurilor.

26. Le voi face, pe ele și împrejurimile dealului Meu, o pricină de binecuvântare; le voi trimite ploaie la vreme, și aceasta va fi o ploaie binecuvântată!

27. Pomul de pe câmp își va da rodul, și pământul își va da roadele. Ele vor fi liniștite în țara lor și vor ști că Eu sunt Domnul, când voi rupe legăturile jugului lor și când le voi izbăvi din mâna celor ce le asupresc.

28. Nu vor mai fi de jaf între neamuri, nu le vor mânca fiarele din țară, ci vor locui în liniște și nu le va mai tulbura nimeni.

29. Le voi pune un răsad căruia i se va duce faima; nu vor mai fi mistuite de foame în țară și nu vor mai purta ocară neamurilor.

30. Și vor ști astfel că Eu, Domnul Dumnezeul lor, sunt cu ele și că ele sunt poporul Meu, ele, casa lui Israel, zice Domnul Dumnezeu.

31. Voi sunteți oile Mele, oile pășunii Mele, și Eu sunt Dumnezeul vostru, zice Domnul Dumnezeu.”

(Ezechiel 34)

Ieremia 31 deci nu este singurul pasaj care vorbește despre acest NOU legământ pe care Domnul îl va încheia cu Israel în momentul restaurării lor glorioase. Și Ieremia 31 surprinde doar câteva aspecte din acest legământ. Acest legământ e mult mai complex, mai amplu și cuprinde mai multe fațete. De exemplu:

- În **Isaia 49** cel care încheie legământul cu poporul este **MESIA**.
- În **Isaia 54** se evidențiază ideea unui **legământ etern, chiar necondiționat** la fel cum a fost legământul lui Dumnezeu cu Noe despre apele potopului. Elementul e etern și pare necondiționat pentru că același, Domnul promite la finalul cap.54 că toți fiii lui Israel vor fi ucenici ai Domnului și vor cunoaște pe Domnul. Deci e în același spirit cu Ieremia 31.
- În **Isaia 55-56** noul legământ ce se încheie e veșnic și e încheiat cu poporul pentru a întări îndurările și promisiunile Domnului **față de David**. De asemenea sunt înglobate și **NEAMURILE**. Într-adevăr, neamuri vor alergera la Israel pentru Domnul, străinul se va alipi de Domnul, va fi primit în Casa Domnului iar acesta va deveni o casă de rugăciune pentru toate popoarele!
- În **Isaia 59** se insistă pe faptul că legământul asigură **revărsarea Duhului și peste toate generațiile care vor urma**.
- În **Ezechiel 34** noul legământ e un legământ **de pace** care are **repercursiuni și asupra creației**: asupra fiarelor pământului și asupra belșugului pământului.

Deci primele două elemente din Ieremia 31 evidențiază faptul că problema condiționării promisiunilor divine va fi soluționată de însuși Domnul, care va scrie El însuși Legile și poruncile Sale în inima poporului Său,

astfel încât poporul Său să asculte totdeauna de El și să fie pentru totdeauna poporul Lui!

Dar unde mai este liberul arbitru al lui Israel? Și dacă Domnul are acest as în mânecă, de ce nu a operat cu El de la început? De ce operează tăierea împrejur a inimii de-abia la sfârșit? Și e vorba de primirea unor trupuri de slavă sau mai degrabă de o revărsare specială a Duhului peste evreii care mai sunt încă în firea pământescă? Deocamdată construiesc pe a doua variantă în contextul miei de ani. Căci dacă noul legământ încheiat cu Israel la final presupune de fapt strămutarea lor în trupuri de slavă pe un pământ și un cer nou, unde mai este misterul și gloria intervenției divine? Căci marea provocare pare a fi ca Israel să asculte de Domnul acum și aici în firea pământescă. Căci din perspectiva eternă Domnul poate oricând să învieze pe toți evreii credincioși din istorie și să-i aibă ca popor al Lui pentru totdeauna în noua creație. Dar miza pare a fi alta. De aceea voi construi pe intervenția Domnului cu o revărsare specială a Duhului peste poporul Său, Israel, care se mai află încă în firea pământescă. De ce Domnul intervine cu această operație specială la sfârșit? Ea nu anihilează liberul arbitru al lui Israel și totuși face posibil ca Israel să rămână în ascultare față de Domnul pentru totdeauna. Iată câteva variante de răspuns care nu se exclud reciproc:

- Această operație o poate face Domnul *doar prin Mesia*. Deci marea problemă este ca Israel să recunoască pe Mesia. Mesia face ispășirea, face posibilă turnarea Duhului peste orice făptură, face posibilă o mai mare apropiere de Domnul, revelează iubirea lui Yahwe în cel mai mare mod posibil.
- Această operație reușește la final *tocmai din pricina traseului istoric străbătut de Israel*.

Ne aducem aminte că după robia babiloniană Israel nu s-a mai dedat niciodată la idolatria fizică. Parcurgerea acelei perioade întunecate a curățit și vindecat ceva în inima acestui popor pentru totdeauna. La fel, parcurgerea traseului de după respingerea lui Mesia pregătește vindecarea lor finală. Ne aducem aminte de vindecarea fraților lui Iosif. Pasajele din Ezechiel insistă mai ales pe rușinea pe care o vor trăi la final, pe percepția atât de clară asupra măreției îndurării divine. E ceva asemănător cu fiul risipitor care se poate vindeca de-abia după ce își risipește viața departe de tatăl său. Se pare că Israel ca națiune parcurge acest traseu al fiului risipitor, în urma căruia se produce o vindecare profundă la nivel de națiune, care va persista pentru totdeauna!

La finalul miei de ani, diavolul reușește să amăgească Neamurile (sau măcar o parte din ele) împotriva cetății preaiubite. Dar *cetatea preaiubită* rezistă atacului final și stă în picioare și Domnul o protejează. Israel ca națiune rezistă atacului final al Șarpelui. Acest atac pare a fi un fel de reeditare a atacului inițial din Grădina Edenului. Și dacă Biblia începe cu falimentul lui Adam în fața Șarpelui, ea pare să se încheie cu victoria lui Israel în fața amăgirii aceluiași Șarpe. Dar să o introducem și pe Eva în ecuație:

- Eva cedează ispitei, și apoi și Adam.
- Apare al doilea Adam. *Singur în pustie* biruiește pe Șarpe.
- Apoi biruiește pe Șarpe *alături de o Evă infidelă* (cei 12 ucenici și poporul Israel). El încearcă astfel să o recucerească pe Eva.
- Apoi, pleacă și o lasă pe Eva (cei 12 ucenici, Biserica) singură să se lupte cu Șarpele.
- Biserica biruiește Șarpele, iar Israel reintră în relație cu Yahwe.
- Mesia și Israel pășesc în mia de ani. La sfârșitul miei de ani, noul Adam și noua Eva ÎMPREUNĂ biruiesc atacul Șarpelui.

Mai mult decât îndepărtarea răului și suferinței de pe pământ, Domnul are în vedere biruința finală asupra Șarpelui. Biruința este prin OM. De aceea, planul s-ar încheia prin biruința lui Israel asupra Șarpelui.

Legat de primele două puncte ale legământului mai menționăm un lucru. În unele traduceri, în v.32 referirea la vechiului legământ sună astfel:

- *Nu ca legământul pe care l-am încheiat cu părinții lor...**PENTRU CĂ** l-au încălcat măcar că aveam drepturi de soț asupra lor.*

Deci cauza înlocuirii vechiului legământ este tocmai încălcarea lui de către Israel. Pentru că Israel a încălcat vechiul legământ, Domnul vine cu un legământ nou, care să soluționeze pe deplin problema iertării, dar și care să dea un duh de ascultare poporului pentru totdeauna.

3. ***Și nu va mai învăța fiecare pe aproapele său sau fiecare pe fratele său zicând: Cunoașteți pe Domnul!, pentru că toți Mă vor cunoaște de la cel mai mic și până la cel mai mare. (traducerea literală)***

În cadrul vechiului legământ sinaitic se încuraja actul învățării altora, actul îndemnării celorlalți să cunoască pe Domnul. Iată câteva pasaje clasice care învederează acest lucru:

6. *Și poruncile acestea, pe care ți le dau astăzi, să le ai în inima ta.*

7. *Să le întipărești în mintea copiilor tăi și să vorbești de ele când vei fi acasă, când vei pleca în călătorie, când te vei culca și când te vei scula.*

8. *Să le legi ca un semn de aducere aminte la mâini și să-ți fie ca niște fruntare între ochi.*

9. ***Să le scrii pe ușorii casei tale și pe porțile tale.***

10. *Domnul Dumnezeuul tău te va face să intri în țara pe care a jurat părinților tăi, lui Avraam, lui Isaac și lui Iacov, că ți-o va da. Vei stăpâni cetăți mari și bune pe care nu tu le-ai zidit,*

11. *case pline de tot felul de bunuri pe care nu tu le-ai umplut, puțuri de apă săpate pe care nu tu le-ai săpat, vii și măslini pe care nu tu i-ai sădit. Când vei mânca și te vei sătura,*

12. *vezi să nu uiți pe Domnul, care te-a scos din țara Egiptului, din casa robiei.*

13. *Să te temi de Domnul Dumnezeuul tău, să-I slujești, și pe Numele Lui să juri.*

14. *Să nu vă duceți după alți dumnezei, dintre dumnezeii popoarelor din jurul vostru;*

15. *căci Domnul Dumnezeuul tău este un Dumnezeu gelos în mijlocul tău. Altfel, Domnul Dumnezeuul tău S-ar aprinde de mânie împotriva ta și te-ar nimici de pe fața pământului.*

16. *Să nu ispitiți pe Domnul Dumnezeuul vostru, cum L-ați ispitit la Masa.*

17. *Ci să păziți poruncile Domnului Dumnezeuului vostru, poruncile Lui și legile Lui pe care vi le-a dat.*

18. *Să faci ce este plăcut și bine înaintea Domnului, ca să fii fericit și să intri în stăpânirea țării aceleia bune, pe care Domnul a jurat părinților tăi că ți-o va da,*

19. *după ce va izgoni pe toți vrăjmașii tăi dinaintea ta, cum a spus Domnul.*

IEREMIA 31

20. **Când fiul tău te va întreba într-o zi:** „Ce înseamnă învățăturile acestea, legile acestea și poruncile acestea, pe care vi le-a dat Domnul Dumnezeu nostru?”

21. **să răspunzi fiului tău:** „Noi eram robi ai lui faraon în Egipt, și Domnul ne-a scos din Egipt cu mâna Lui cea puternică.

22. Domnul a făcut, sub ochii noștri, minuni și semne mari și nenorocite împotriva Egiptului, împotriva lui faraon și împotriva întregii lui case;

23. și ne-a scos de acolo, ca să ne aducă în țara pe care jurase părinților noștri că ne-o va da.

24. Domnul ne-a poruncit atunci să împlinim toate aceste legi și să ne temem de Domnul Dumnezeu nostru, ca să fim întotdeauna fericiți și să ne țină în viață, cum face astăzi.

25. Vom avea parte de îndurarea Lui, dacă vom împlini cu scumpătate toate aceste porunci înaintea Domnului, Dumnezeului nostru, cum ne-a poruncit El.”

(Deut.6)

9. Moise a scris **Legea aceasta și a încredințat-o preoților, fiii lui Levi**, care duceau chivotul legământului Domnului, și tuturor bătrânilor lui Israel.

10. Moise le-a dat porunca aceasta: „La fiecare șapte ani, pe vremea anului iertării, la sărbătoarea Corturilor,

11. **când tot Israelul va veni să se înfățișeze înaintea Domnului Dumnezeului tău în locul pe care-l va alege El**, să citești Legea aceasta înaintea întregului Israel, în auzul lor.

12. Să strângi poporul, bărbații, femeile, copiii și străinul care va fi în cetățile tale, **ca să audă și să învețe să se teamă de Domnul Dumnezeu vostru, să păzească și să îplinească toate cuvintele Legii acesteia.**

13. Pentru ca și copiii lor, care n-o vor cunoaște, s-o audă și să învețe să se teamă de Domnul Dumnezeu vostru, în tot timpul cât veți trăi în țara pe care o veți lua în stăpânire, după ce veți trece Iordanul.”

(Deut.31)

8. Despre Levi a zis: „Tumim și Urim au fost încredințați bărbatului sfânt, pe care L-ai ispitit la Masa și cu care Te-ai certat la apele Meriba.”

9. Levi a zis despre tatăl său și despre mama sa: „Nu i-am văzut!” Și despre frații lui: „Nu vă cunosc!” Iar de copii n-a vrut să mai știe. Căci ei păzesc Cuvântul Tău și țin legământul Tău;

10. **ei învață pe Iacov poruncile Tale, și pe Israel Legea Ta; ei pun tămâie sub nările Tale și ardere de tot pe altarul Tău.**

11. „Binecuvântă tăria lui, Doamne! Primește lucrarea mâinilor lui! Frânge șalele potrivnicilor lui, și vrăjmașii lui să nu se mai scoale!”

(Deut.33)

1. „Veniți să ne întoarcem la Domnul! Căci El ne-a sfâșiat, dar tot El ne va vindeca; El ne-a lovit, dar tot El ne va lega rănilile.

2. El ne va da iarăși viața în două zile; a treia zi ne va scula, și vom trăi înaintea Lui.

3. *Să cunoaștem, să căutăm să cunoaștem pe Domnul! Căci El Se ivește ca zorile dimineții și va veni la noi ca o ploaie, ca ploaia de primăvară care udă pământul!” –*

(Osea cap.6)

În Israel erau deci trei structuri clare de ÎNVĂȚĂTORI:

- Leviții către celelalte seminții!
- Părinții către copii!
- Proorocul către toate semințiile!

Dintre aceasta un rol esențial îl avea cea a fiilor lui Levi. Doar lor le-a fost încredințată Legea, și doar fiii lui Aaron puteau face slujba la Templu, puteau să se apropie mai mult de Domnul intrând în Locul Sfânt. În mod special ei, care aveau acces la o cunoaștere privilegiată a Domnului și a Legii, îndemneau pe ceilalți: Cunoașteți pe Domnul! De ce Domnul nu dădea acces tuturor copiilor lui Israel la Lege și în Locul Sfânt? Pentru că deși exista iertare în Vechiul Legământ, Domnul vroia să le arate că totuși problema păcatului nu este soluționată pe deplin. Domnul le ierta păcatul, asumându-și soluționarea acestuia printr-o ispășire viitoare. Or din această pricină existau aceste bariere în apropierea de Domnul și această ierarhizare a poporului în ce privește cunoașterea: mai întâi preoții, și apoi ceilalți.

Dar în Israel se pare că era și o funcție generală a sfătuirii și învățării:

16. *Să nu umbli cu bârfe în poporul tău. Să nu te ridici împotriva vieții aproapelui tău. Eu sunt Domnul.*

17. *Să nu urăști pe fratele tău în inima ta; să mustri pe aproapele tău, dar să nu te încarci cu un păcat din pricina lui.*

18. *Să nu te răzbuni și să nu ții necaz pe copiii poporului tău. Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. Eu sunt Domnul.*

Îndemnul de a mustri pe aproapele tău, pe vecinul tău ca să caute pe Domnul era adresat întregului popor. Vegherea unii asupra altora, și sfătuirea unii altora era un fapt normal în poporul Domnului.

În Ieremia 31:34 nu se anulează doar structurile clasice de învățare (cele trei menționate mai sus), ci chiar și funcția generală a învățării despre care se vorbește în Levitic 18. Mai ales traducerea literală evidențiază acest lucru prin formularea: **Și nu va mai învăța FIECARE pe fratele său...** Dar dacă se anulează funcția generală a învățării, în mod implicit se anulează și cele trei structuri clasice de învățare. Și de fapt nu este o anulare, ci mai degrabă este un lucru firesc care se întâmplă în poporul Domnului. *Nu va mai învăța fiecare pe fratele său zicând: Cunoaște pe Domnul!, PENTRU CĂ toți Mă vor cunoaște, de la cel mai mic până la cel mai mare.*

Toți vor avea un acces direct și nemijlocit la o cunoaștere de Domnul foarte profundă. Toți vor fi însetați după Domnul și vor căuta permanent pe Domnul. Toți vor vedea Fața Domnului, toți vor relaționa direct cu Odrasla, fiul lui David, cu Domnul, dreptatea noastră. Actul îndemnării și învățării fratelui devine absurd și inutil. TOȚI îl vor cunoaște pe Domnul, indiferent de seminție, de categoria socială sau de vârstă. De aceea funcția privilegiată a preoției și a leviților dispare spontan. Această promisiune: **TOȚI Mă vor cunoaște!** o corelăm cu capitolul 3 din Ieremia care ne spune că nimănui nu-i va mai veni în minte chivotul legământului pentru că to Ierusalimul va fi scaunul de domnie al Domnului. Domnul din Sfânta Sfintelor va fi vizibil pentru oricine prin prezența lui Mesia, fiul lui David. Deci dacă toți vor vedea pe Domnul și-i vor putea vorbi gură către gură, de ce să mai fie nevoie de preoți, de Templu, de perdele, de chivot? Cum spuneam și alte pasaje profetice insistă pe această cunoaștere specială de care se vor bucura TOȚI copiii lui Israel în acele zile:

- *Voi turna Duhul Meu peste ORICE făptură (Ioel 2:28)*
- *TOȚI fiii tăi vor fi ucenici ai Domnului și mare va fi propășirea fiilor tăi. (Isaia 54:13).*
- *Cel mai slab dintre ei va fi ca David, și casa lui David va fi ca Dumnezeu, ca Îngerul Domnului înaintea lor. (Zah.12:8)*

Mesia, Domnul Însuși va fi Învățătorul lor, și TOȚI vor fi ucenicii Domnului. Nu va mai fi nevoie ca fiecare să îndemne pe fratele său: *Cunoaște pe Domnul!*

4. Căci le voi ierta nelegiuirea și nu-Mi voi mai aduce aminte de păcatul lor.

Iată cum explică pasajul din Ieremia cap.31 de ce în acele zile TOȚI îl vor cunoaște pe Domnul. Faptul că Domnul le va ierta fărădelegea și nu-Și va mai aduce aminte de păcatul lor. Dar iertare exista și în Legământul sinaitic. Și când Israel s-a întors din robia babiloniană s-a întors pentru că a fost iertat. Totuși, NU TOȚI au cunoscut pe Domnul și funcția ÎNVĂȚĂRII a rămas valabilă. Astfel, lucrarea lui Ezra (vezi Ezra cap.7) confirmă că profetia din Ieremia 31 NU S-A ÎMPLINIT, măcar că poporul s-a întors în țara promisă. Atunci unde este noutatea în elementul patru? Noutatea pare a fi reliefată de faptul că Domnul nu-Și va mai aduce aminte de fărădelegile lor. Trebuie să ne aducem aminte de cartea Levitic (vezi comentariul pe Levitic cap.16) și de Sărbătoarea de Yom Chipur. Într-adevăr, în fiecare an de Yom Kippur se mărturiseau TOATE păcatele lui Israel, de la păcatul cu vițelul de aur până la păcatele din prezent. În fiecare an, aceste păcate erau REAMINTITE înaintea Domnului, la porunca Domnului. Măcar că erau iertate, Domnul Își mai amintea de ele. De ce? Pentru că nu erau ispășite de drept, pentru că jertfele țapilor și mieilor nu puteau șterge păcatul. Era nevoie de o jertfă mai bună. Era nevoie de Mesia, de Jertfa Robului Domnului din Isaia 53. Astfel înțelegem că Vechiul Legământ conținea în el însuși elemente care să-i arate cusurul. Cusurul său era că nu putea ispăși de drept păcatul. Printre elementele care-i arătau acest cusur enumerăm:

- Reamintirea permanentă a vechilor păcate în timpul sărbătorii de Yom Kippur.
- Perdeaua care despărțea Locul Preasfânt de Cel sfânt.
- Perdeaua care despărțea Locul sfânt de curtea Cortului.
- Intermedierea apropierei evreilor de Domnul prin preoți.
- Intermedierea cunoașterii Legii prin Leviți.
- Jertfele animale aduse neîncetat pentru păcate făcute de oameni.
- Viața păcătoasă a preoților, jertfele animale aduse pentru păcatul lor.

Dar Ieremia 31 anunță că va veni o zi când ispășirea va fi făcută de drept, și atunci Domnul nu-Și va mai aduce aminte de păcatele lor. Implicit toate barierele de mai sus vor cădea, căci fiecare evreu va putea, ca Moise de altădată, să pășească în Sfânta Sfintelor și să stea de vorbă cu Domnul! Barierele fiind îndepărtate în urma ispășirii de drept, cunoașterea Domnului va putea fi directă și nemijlocită pentru fiecare evreu, de la copil la părinte, de la rob la levit.

Înțelegem în mod clar că sistemul jertfelor, preoților nu-și mai are locul, rostul în Noul Legământ. Cu toate acestea, apar anumite promisiuni în Isaia și chiar în Ieremia 33 care vorbesc de continuarea jertfelor și după restaurarea finală. Vom amâna această discuție pentru capitolul 33.

Capitolele 7-10 din Epistole către Evrei explică în amănunt această schimbare a legămintelor, care presupune și o schimbare a preoției. Din cap.30 am observat că Mesia, fiul lui David, va fi și Împărat și Mare Preot.

Dar el nu e din Aaron. Deci preoția va fi schimbată. Deci și legământul va fi schimbat. Avem o jertfă mai bună, un mare preot mai bun, o cale mai bună de apropiere de Domnul, deci în mod clar avem un legământ mai bun care este întemeiat pe promisiuni mai bune.

Dar autorul epistolei către Evrei aplică noul legământ Bisericii, înainte de momentul restaurării finale a lui Israel. Cum e posibil? Mesia a venit la ai Săi pentru a încheia cu ei acest nou legământ. Dar majoritatea evreilor Îl resping. Atunci ce face Mesia? Încheie noul legământ cu rămășița credincioasă a evreilor, cu cei 11 apostoli. Dar apoi ce mai face? Altoiește pe cei credincioși dintre Neamuri în măslinul bun. Iar această altoire este pe baza noului legământ, nu pe baza celui vechi. Am observat din Isaia 55-56 că Noul Legământ promis lui Israel în vremurile de pe urmă ÎNGLOBA și neamurile. Deci, Mesia parcă aduce FINALUL în prezent înainte ca Israel să se căiască. Mesia încheie Noul Legământ cu rămășița credincioasă de evrei și primește în acest nou legământ și Biserica dintre Neamuri. Această măsură e o taină, o mare surpriză de care Pavel vorbește în Efeseni cap.3 și în Romani 11. Deci ca răspuns la respingerea lui Mesia și pentru a face pe Israel gelos, Domnul dăruiește DEJA finalul glorios, după care Israel tânjea, rămășiței credincioase din Israel, dar și Neamurilor! Dar oare dăruiește TOT finalul glorios sau doar o parte din el sau doar degustarea lui? În mod cert doar o parte din acest final. Astfel înțelegem că promisiunile Noului Legământ nu sunt valabile în PREZENT în toată plinătatea lor pentru Biserica formată din iudei și neamuri. De exemplu elementul condițional este prezent (vezi Ioan cap.15) și posibilitatea căderii și ruperii legământului e posibilă și ea (vezi Romani 11 și avertismentele date bisericilor din Apocalipsa). Domnul dăruiește din Duhul Său tuturor credincioșilor, dar mulți cad de la credință, mulți nu accesează cunoașterea Domnului. Astfel funcția ÎNVĂȚĂRII rămâne valabilă în Biserică (vezi Efeseni cap.4). Nu în sensul preoției, care intermedia iertarea și care însemna un acces privilegiat la studierea Cuvântului Domnului. Dar rămâne valabilă porunca de a ne ÎNDEMNA unii pe alții să cunoaștem pe Domnul. Chiar autorul Epistolei către Evrei, măcar că vorbește de Noul Legământ în cap.8 și citează Ieremia 31:31-34, iată ce spune el creștinilor în cap.3:

12. Luați seama, dar, fraților, ca niciunul dintre voi să n-aibă o inimă rea și necredincioasă, care să vă despartă de Dumnezeu cel Viu.

13. Ci îndemnați-vă unii pe alții în fiecare zi, câtă vreme se zice: „astăzi”, pentru ca niciunul din voi să nu se împietrească prin înșelăciunea păcatului.

14. Căci ne-am făcut părtași ai lui Hristos, dacă păstrăm până la sfârșit încrederea nezguduită de la început,

15. câtă vreme se zice: „Astăzi, dacă auziți glasul Lui, nu vă împietriți inimile, ca în ziua răzvrătirii.”

Și apoi continuă în cap.10 să îndemne pe frații săi la cunoașterea de domnul dar și să se îndemne unii pe alții la cunoașterea de Domnul:

19. Astfel, dar, fraților, fiindcă prin sângele lui Isus avem o intrare slobodă în Locul Preasfânt,

20. pe calea cea nouă și vie pe care ne-a deschis-o El, prin perdeaua dinăuntru, adică trupul Său,

21. și, fiindcă avem un Mare Preot pus peste casa lui Dumnezeu,

22. să ne apropiem cu o inimă curată, cu credință deplină, cu inimile stropite și curățate de un cuget rău și cu trupul spălat cu o apă curată.

23. Să ținem fără șovăire la mărturisirea nădejzii noastre, căci credincios este Cel ce a făcut făgăduința.

24. Să veghem unii asupra altora, ca să ne îndemnăm la dragoste și la fapte bune.

25. Să nu părăsim adunarea noastră, cum au unii obicei; ci să ne îndemnăm unii pe alții și cu atât mai mult, cu cât vedeți că ziua se apropie.

26. *Căci, dacă păcătuim cu voia, după ce am primit cunoștința adevărului, nu mai rămâne nicio jertfă pentru păcate,*

27. *ci doar o așteptare înfricoșată a judecății și văpaia unui foc care va mistui pe cei răzvrățiți.*

28. *Cine a călcat Legea lui Moise este omorât fără milă, pe mărturia a doi sau trei martori.*

29. *Cu cât mai aspră pedeapsă credeți că va lua cel ce va călca în picioare pe Fiul lui Dumnezeu, va pângări sângele legământului, cu care a fost sfințit, și va batjocori pe Duhul harului?*

30. *Căci știm cine este Cel ce a zis: „A Mea este răzbunarea, Eu voi răsplăti!”, și în altă parte: „Domnul va judeca pe poporul Său.”*

31. *Grozav lucru este să cazi în mâinile Dumnezeului celui Viu!*

(Evrei cap.10)

Autorul, care se laudă în capitolul 8 cu Noul Legământ în care nici unul nu va mai îndemna pe fratele său, el însuși îndeamnă pe frații săi să cunoască pe Domnul și insistă atât de mult ca toți să se îndemne unii pe alții în fiecare zi până la capăt. De ce? Pentru că el a înțeles că Biserica din prezent doar degustă Noul Legământ. Chiar minunile și vindecările menționate în Fapte și dăruite Bisericii sunt dovada degustării restaurării creației în baza Noului Legământ. Deci Israel cunoaște noul legământ căci toate profețiile abundă de promisiunile restaurării finale. Și atunci Domnul ca să facă pe Israel gelos dăruiește acum și aici din aceste promisiuni Bisericii. Deci Biserica degustă în mijlocul războiului dintr-o realitate ce va intra în lume după încheierea războiului. Când Satana e încă activ pe pământ, Biserica se bucură de un nou legământ care va intra pe deplin în vigoare DUPĂ ce diavolul va fi legat în Adânc. Unii teologi nu au înțeles acest aspect și au luat noul legământ cu totul aplicându-l Bisericii. De aici teoria siguranței absolute, că cel născut din nou nu poate să cadă din har, că cel credincios nu poate să sufere de boli în trup etc. Aceste lucruri vor fi valabile în dreptul lui Israel ca națiune la final. Noi doar degustăm acest final. Raportarea Bisericii la Noul Legământ pare a fi o mare cheie în planul divin.

31:35-40 – Dumnezeu nu va lepăda neamul lui Israel

Acest pasaj pare a fi o CONCLUZIE la cap.30-31. El întărește ideea că Domnul NU VA LEPĂDA neamul lui Israel, la fel cum argumentează și Pavel în Romani 11 folosind aceeași expresie din Ier.31:37: A lepădat Domnul poporul Său? Nicidecum! Dar care e înțelesul aici al termenului a LEPĂDA? Măcar că Domnul a rupt legământul cu ei și i-a lepădat din relația cu El, Domnul nu i-a lepădat ca popor ales prin care își va continua planul în istorie! Măcar că Israel nu are nici un merit, măcar că Israel ar merita să fie lepădat și ca popor istoric pentru tot ce a făcut (31:37), totuși Domnul nu va lepăda acest NEAM.

Această mențiune e binevenită, mai ales după promisiunea noului legământ de care va beneficia și Biserica. Într-adevăr, acest pasaj era atât de necesar la finalul cap.31. El întărește că promisiunile din cap.30-31 sunt făcute națiunii Israel și se vor împlini prin națiunea FIZICĂ Israel. Căci fiind texte profetice poate apărea ideea unei împliniri simbolice, și nu literale. Într-adevăr, în contextele robiei babiloniene, în fața unor asemenea texte, poate apărea ÎNDOIALA și apoi reinterpretarea: dacă Domnul a vrut de fapt să spună altceva? Dacă s-a referit că va învia din morți pe toți evreii credincioși într-un cer și pământ nou alături de părintele lor Avraam? Aceste îndoieli și reinterpretări s-au accentuat după altoirea Bisericii dintre Neamuri în măslin. Astfel, apare interpretarea că Israel este un termen simbolic pentru poporul Domnului și anticipează Biserica lui Hristos. Aceste promisiuni s-au împlinit deja în chip spiritual prin Biserică. Nu mai e nevoie de o împlinire a lor literală în istorie. Or, aceste pasaje se vor împlini în Biserică în contextul Noului Ierusalim. Deci nu se pune problema de o împlinire literală a acestor promisiuni pentru națiunea Israel. Israel e acum un popor ca orice popor. Odată ce a venit prin ei Mesia, rolul lor în lume s-a încheiat. Biserica e acum poporul Lui în care sunt primiți și evreii care cred în Isus. Parcă Ieremia anticipea

toate aceste profeții și astfel încheie cap.31 cu un pasaj care insistă cât se poate de clar că promisiunile se referă la națiunea Israel și că se vor împlini în mod literal.

Și face apel la legi fizice palpabile. Și la fel cum nu putem interpreta v.35 SIMBOLIC, la fel nu putem interpreta nici v.36 SIMBOLIC. V.35 necesită o interpretare LITERALĂ, deci la fel și v.35.

În v.35 se au în vedere legile fizice, palpabile ale soarelui, lunii, stelelor și mării. Alternanța zi și noapte va continua pe acest pământ. Valurile mării își vor continua traseul fără să obosească, LA FEL și Israel va continua să existe ca NAȚIUNE înaintea Domnului. Deci atîta vreme cât va exista alternanța zi și noapte și cât vor continua să fie furtuni în mări și oceane, măcar atîta vreme Israel va continua să existe ca națiune înaintea Domnului. Nu doar ca națiune printre națiuni, ci ca națiune *înaintea Domnului*. Domnul va privi cu o atenție specială în dreptul acestei națiuni și va împlini față de ea toate promisiunile din cap.30-31. Aceste legi vor funcționa atîta vreme cât pământul va sta în picioare. Deci cel puțin atîta vreme va rămâne și Israel în istorie ca popor ales al Domnului.

Domnul mai întărește acest adevăr cu o nouă imagine în v.37:

- *Dacă cerurile sus pot fi măsurate, și dacă temeliiile pământului jos pot fi cercetate, atunci voi lepăda și Eu pe tot neamul lui Israel.*

Din nou o imagine care face apel la realități fizice, materiale, palpabile. Din nou o imagine care trebuie luată în sens literal și care NU poate fi spiritualizată. Și aceasta pentru a sublinia încă odată că nici promisiunile din cap.30-31 NU POT fi spiritualizate. Ele se referă la națiunea lui ISRAEL și trebuie luat la fel de literal ca referirile la:

- Soarele care luminează ziua,
- Luna și stelele care luminează noaptea,
- Valurile mării,
- Cerurile de sus care nu pot fi măsurate,
- Temeliile pământului care nu pot fi cercetate.

Și cu toate acestea, noi, Biserica altoită în măslin de dragul lor, TOT am spiritualizat aceste promisiuni, le-am luat ca pe un lucru de apucat, le-am pus doar în dreptul Bisericii, iar Israel a rămas undeva în umbră, și în dizgrație.

E interesant v.36. Dumnezeu vorbește despre LEGI în creația Sa. Nu e timp acum, dar acest verset e foarte important în contextul dezbaterilor religie versus știință. Oamenii când au descoperit legile din creație au spus: *vedeți, nu Dumnezeu susține miraculos creația, ci legile naturii*. Dar cât de absurdă e concluzia lor. Yahwe însuși vorbește despre LEGI naturale în creația Sa. Dar existența acestor legi nu intră în contradicție cu adevărul că El susține creația. Ba dimpotrivă, întăresc acest adevăr. Căci El a conceput aceste LEGI (care, apropo, cum au apărut???) și El le susține. Faptul că El susține creația prin aceste legi nu face ca aceste legi să pună în umbră rolul Său de Creator și Susținător al Universului.

Promisiunea făcută lui Israel ca neam în v.35-37 este NECONDIȚIONATĂ. Ea nu depinde de ascultarea sau neascultarea lui Israel. Oricât de mult s-ar afunda în păcat poporul Israel el nu va dispărea din istorie, și nici nu va fi lepădat ca popor ales de Domnul. Deci în toate profețiile din Ieremia, Isaia, Ezechiel, Zaharia când citim cuvântul ISRAEL, el se referă în primul rând și literal la Israel. Că Biserica degustă din aceste promisiuni și că va beneficia și ea de ele, e altceva, e mare taină, e o mare surpriză, e un imens har. Dar aceasta NU înseamnă că aceste

promisiuni nu se vor împlini efectiv cu privire la Israel. Căci împlinirea lor în Biserică este un sens secundar, care se DEDUCE de fapt din sensul principal. Dar nu putem lăuda sensul derivat și în același timp să excludem sensul principal. În cele din urmă Biserica se poate bucura de multe din aceste promisiuni, pentru că Israel se va bucura de ele. Dacă Israel nu se va bucura de ele, nici Biserica nu va avea parte de ele. Căci noi suntem făcuți părtași făgăduințelor făcute lor. Dacă acestea nu stau în picioare, atunci și noi ne pierdem toate făgăduințele. E adevărat că atunci când am studiat Isaia (în special Isaia 54) am observat că multe din aceste promisiuni se împlinesc în realitatea Noului Ierusalim, dar aceasta nu înseamnă că nu se vor împlini mai întâi pentru Israel. Cheia este să vedem cum interpretează autorii Noului Testament acest promisiuni. Și ne aducem aminte de Romani 11 și de Fapte cap.15. Atât Pavel cât și Iacov aplică aceste promisiuni lui *Israel*, deci în orice profecie unde găsim ISRAEL se referă în primul rând la Israel. E adevărat că găsim și alte pasaje în care Pavel aplică aceste promisiuni Bisericii (vezi Evrei cap.8 și promisiunea Noului Legământ, vezi 2 Cor.7:14-18 etc.). Dar aici e cheia: faptul că el le aplică ȘI BISERICII, nu înseamnă că ele nu se aplică în primul rând lui Israel. Efeseni cap.3 și Romani 11 explică marea taină: de ce se aplică și Bisericii. Și am comentat deja că Biserica DOAR degustă acum o parte din aceste promisiuni. Apoc.1-3 ne arată clar că Biserica se va bucura în mod plener de aceste promisiuni doar după ce va BIRUI, după ce își va duce credința până la capăt. Israel va intra în aceste promisiuni în mod plener când se va întoarce la Domnul ca NAȚIUNE. Biserica se bucura de aceste promisiuni la capătul drumului.

Dar ultimul pasaj din Ieremia 31 mai are câteva versete. Dacă v.35-37 sunt dedicate NEAMULUI ISRAEL, v.38-40 sunt dedicate cetății Ierusalim. Căci, se ridică întrebarea: am înțeles că în aceste promisiuni termenul ISRAEL trebuia luat literal și se aplică NAȚIUNII Israel, dar când apare termenul IERUSALIM, cum trebuie să-l interpretăm? Acest pasaj din Ieremia ne sugerează că trebuie să-l interpretăm tot LITERAL. E adevărat că Pavel ne vorbește și de Ierusalimul cel de sus în Gal.cap.4. Dar cum am comentat deja mai sus, referirea la dimensiunea cerească a Ierusalimului nu O EXCLUDE pe cea pământească, concretă, vizibilă. Și pentru a NU putea SPIRITUALIZA profețiile adresate Ierusalimului, profetul încheie cap.31 cu un pasaj referitor la Ierusalim care conține o mulțime de lucruri FIZICE, MATERIALE, CONCRETE, VIZIBILE.

Astfel se vorbește de:

- FRÂNGHIA de măsurat cetatea,
- Turnul lui Hananeel,
- Poarta unghiului,
- Dealul Gareb,
- Goat,
- Valea unde se aruncă cenușa,
- Ogoarele pâna la pârâul Chedron,
- Unghiul porților cailor.

Cu alte cuvinte promisiunile sunt legate de un neam fizic, dar și de o zonă geografică reală, concretă. Desigur, deja anticipăm discuțiile din cap.33 unde anumite promisiuni se vor împlini într-un alt plan, și nu în cel fizic, concret. E vorba de exemplu de JERTFELE animale ce vor fi aduse pe altar pentru totdeauna înaintea Domnului. Aceste promisiuni se pare că se vor împlini într-adevăr altfel. Dar se pare că Domnul vrea să clarifice care elemente se vor împlini LITERAL și care se vor împlini într-un plan spiritual. Marea capcană pare a fi a ceea, fie de a lua toate promisiunile în sens literal, fie de a le spiritualiza pe toate. Deci de-abia așteptăm să pășim și în capitolul 33. De-abia după studierea cap.33 vom putea propune anumite concluzii cu privire la interpretarea

IEREMIA 31

promisiunilor din profeții Vechiului Testament. Dar cu ce știm până acum, vedem o implicație importantă cu privire la profeția celebră din Zaharia cap.12-14. Ea vorbește de vremea sfârșitului, când toate neamurile vor înconjura pe Israel și Ierusalimul. Înțelegem că profeția trebuie luată mai întâi în sens literal și aplicată poporului evreu și cetății fizice a Ierusalimului!